

Núm. 5
facilect

La revista que t'ajuda a llegir en català

Fotografia de Francisco Garvi

MÚSICA I ESPECTACLES
A L'AIRE LLIURE
RUTES I EXCURSIONS
CULTURA POPULAR
CONÈIXER EL MÓN
SALUT
DE PERTOT ARREU
GASTRONOMIA

menualacarta.net

web per elaborar cartes de restaurants

menualacarta.net

és un servei gratuït que
et permet consultar
noms de plats i
redactar cartes
de restaurants
en català i, a més,
traduir-les al castellà,
anglès, alemany,
francès i italià.

COFUC CONSORCI PER AL FOMENT
DE LA LLENGUA CATALANA

Facilect · Núm. 5 · Novembre 2009

Edició i administració:

COFUC CONSORCI PER AL FOMENT
DE LA LLENGUA CATALANA

Cofuc. Consorci per al Foment de la
Llengua Catalana i la Projecció Exterior de
la Cultura de les Illes Balears
C. d'Alfons el Magnànim, 29, 1r pis, porta 6
07004 Palma
Tel.: 971 784 618
Fax: 971 784 680

Adreça electrònica:
publicacions@cofuc.caib.es

Assessorament lingüístic:
Paraula. Centre de Serveis Lingüístics

Disseny i maquetació:
singularcomunicacion.es

Impressió:
Bahía Industria Gráfica

Publicitat:
singularcomunicacion.es
Tel.: 871 948 686
comercial@facilect.com

Dipòsit legal:
2731-2009

www.facilect.com

RUTES I EXCURSIONS

Parc Natural de ses Salines

4

CULTURA
POPULAR

Siurells

6

DE PERTOT
ARREU

Madiop Diagne

8

GASTRONOMIA

El 'molcajete'

Un morter asteca mil·lenari

10

CONÈIXER
EL MÓN

L'Índia

per Francisco Garví

12

MÚSICA I ESPECTACLES

Escola Superior d'Art Dramàtic

ESADIB

16

SALUT

Grip A

18

centrofoto

estudio · digital
reportajes · industrial

Obert de 9 a 21 h

Còpies 10x15

0,15 €

a partir de 100 unitats

Bonaire, 9 · Palma · Tel.: 971 720 140
Ctra. Militar, 242 · S'Arenal · Tel.: 971 743 262

www.centrofoto.com

Ses Salines, parc natural

Text de FACILECT / Fotografies de Parc Natural de ses Salines

El Parc Natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera ocupa un territori de gairebé 2.000 hectàrees terrestres i més de 13.000 hectàrees marines que s'estenen del sud d'Eivissa al nord de Formentera, inclòs el braç de mar que separa les dues illes.

És un exemple únic de la riquesa de la biodiversitat mediterrània, ja que hi ha un conjunt d'hàbitats terrestres i marins amb valors ecològics, paisatgístics, històrics i culturals de gran importància en l'àmbit internacional.

Vegetació:

El medi marí representa el 80 % del territori del parc, i hi podem trobar les praderies submarines de posidònia oceànica més ben conservades de la Mediterrània, declarades patrimoni de la humanitat per la UNESCO. Aquestes praderies afavoreixen l'oxigenació de l'aigua, la proliferació d'altres formes de vida aquàtica i el sosteniment dels sistemes dunars.

L'àmbit terrestre del parc natural acull una magnífica representació de la majoria de formacions vegetals de les illes Pitiüses: pinars mediterranis, savinars costaners, salicorniaris i vegetació halòfila de llacunes, així com sistemes dunars i vegetació litoral dels penya-segats.

Fauna:

S'han censat al parc més de dues-centes espècies d'aus. Destaquen les poblacions d'aus aquàtiques, com els flamencs, la camallarga, l'ànec blanc i el corriol camanegra, i les aus marines, com la gavina corsa i el virot petit.

A l'estany Pudent de Formentera hi ha una de les concentracions més grans de cabussoneres d'Europa.

Altres espècies rellevants en l'àmbit terrestre són la sargantana de les Pitiüses, la rata cellarda o rata de la coa blanca a Formentera,

A la finca pública de Can Marroig (Formentera) hi ha una àrea recreativa infantil i un espai amb taules i bancs.

Oficines d'informació del parc:

Carrer de Múrcia, 6. Eivissa

De 8.00 a 15.00 h

De dilluns a divendres

Visites guiades amb
cita prèvia

L'acció de l'ésser humà sobre una antiga llacuna marina ha creat un aiguamoll on es compatibilitza la mil·lenària activitat d'extracció de sal amb la conservació de les aus més representatives del parc.

i diverses espècies de caragols i escarabats que només es troben a les Pitiüses.

Cultura:

Els vestigis de civilitzacions antigues i les petjades històriques també són presents al parc. Destaquen les restes trobades al jaciment fenici de sa Caleta, declarat patrimoni de la humanitat per la UNESCO, i les torres de defensa al llarg de tot el litoral del parc.

www.illesbalears.es

POSIDÒNIA FESTIVAL

Fotografia de Consuelo Bautista

Fotografies de Joan Marc Joval

Aquest festival té lloc a Formentera i s'hi mescla música, ecologia, art, cultura i turisme respectant l'illa i el medi ambient.

Gràcies a l'èxit que va tenir l'any 2004 amb la primera edició experimental, un grup d'artistes i professionals varen promoure l'any 2009 la segona edició del Posidònia Festival, amb el suport de l'Ajuntament de Sant Francesc Xavier i del Consell Insular de Formentera.

S'ha consolidat així un esdeveniment anual que connecta els mons de l'ecologia, el turisme i l'art, i contribueix a un desenvolupament sostenible, cultural i turístic de qualitat de l'illa.

La tercera edició es farà del 21 al 23 de maig del 2010, com és habitual, a Sant Francesc Xavier (al costat de la finca pública de Can Marroig, al Parc Natural de ses Salines).

Aquesta tercera edició oferirà al públic assistent un extens programa d'activitats gratuïtes: concerts de gran format i també acústics, un festival de cinema mediambiental, curtmetratges, tallers, conferències, una fira ecològica, *performances*.

www.posidoniasfestival.com

Els siurells

Text, fotografies i il·lustracions de FACILECT

El siurell és una figura de fang amb un xiulet (o siulet) i un pedestal, emblanquinada i decorada amb pinzellades generalment de color verd i vermell. L'origen d'aquest instrument és encara objecte d'investigació i de debat. No hi ha dubte que s'ha convertit en un símbol de l'artesanía i la cultura popular de Mallorca.

El seu origen es remunta a èpoques ancestrals. N'hi ha que pensen que prové d'una antiga jogueta àrab; d'altres creuen que va arribar a Mallorca amb els fenicis. Es troben figures similars al siurell a Sardenya, Eivissa i Creta.

L'ús que se'n feia també és un misteri. Potser era una jogueta per a infants, una eina que els pastors empraven per controlar les guardes o un símbol amb propietats màgiques i religioses.

Malgrat les seves grans limitacions harmòniques, es creu que els antics pastors mallorquins podien interpretar algunes cançons amb els siurells acompanyats d'altres instruments.

A Mallorca hi ha molts d'artesans que elaboren aquesta peça tradicional. Avui dia,

té una finalitat decorativa, sovint orientada al mercat turístic.

Per fabricar els siurells, s'han de modelar les diferents parts de la peça i s'han d'aferrar amb un fang líquid que s'anomena llemuga. Un cop que s'ha aferrat el xiulet a la peça, es deixa eixugar i després es cou. Quan la figura és cuita, s'immergeix dins calç agafant la figura pel xiulet per no emblanquinar-lo, ja que després s'ha de bufar per la punta. Finalment, es pinta de color verd i vermell (Marratxí) o blau i groc (Inca).

Cada artesà té una manera personal de fer les pinzellades: s'empren les pinzellades paral·leles amb diferents colors, les pinzellades perpendiculars, o també es pot combinar una pinzellada llarga amb punts d'un altre color que formen un motiu quasi floral.

L'ocarina, parenta llunyana del siurell

L'ocarina és un petit instrument musical de vent fabricat generalment amb fang. Té entre 2 i 12 forats. El seu origen es remunta a l'Amèrica prehistòrica. S'usa a Bolívia, Veneçuela, Xile, al Perú, a l'Argentina i a l'Amèrica Central.

Podem trobar siurells que representen molts de personatges o animals: cavallers, dimonis, cavalls, bous, pagesos, cans...

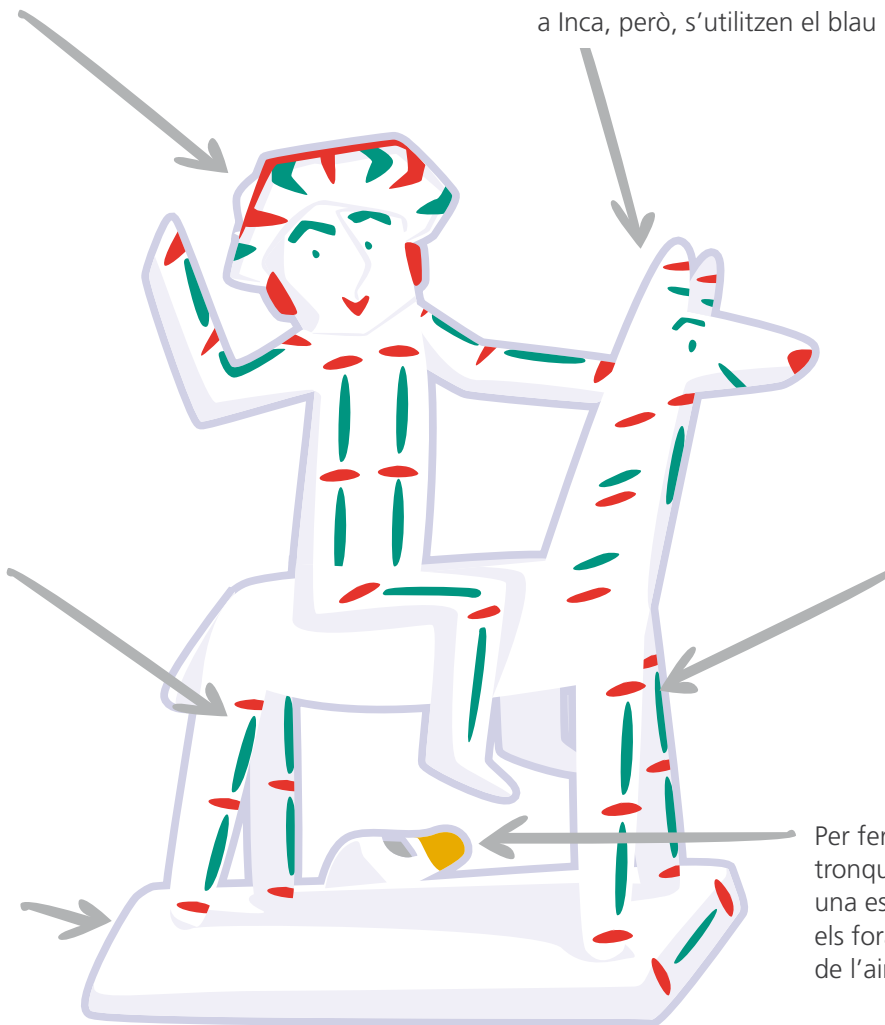
Els colors tradicionals són el verd i el vermell; a Inca, però, s'utilitzen el blau i el groc.

Els colors tradicionals fets amb pigments naturals han estat substituïts per les pintures sintètiques, que són més fàcils d'obtenir.

Tot i que se solen seguir unes pautes, cada artesà té una manera personal de fer les pinzellades de color.

El pedestal és l'element que dona estabilitat al siurell.

Per fer el xiulet, s'empra un tronquet d'albó per buidar-lo i una esquerda de canya per fer els forats d'entrada i sortida de l'aire.

Siurells del segle XXI

La figura dels siurells ha estat motiu d'inspiració i de referència per a molts d'artistes illencs o arrelats a les Balears, com Joan Miró.

Entre les darreres i originals interpretacions d'aquesta figura, podem destacar la recent col·lecció de siurells del dissenyador i creatiu Antonio Fernández-Coca (www.fernandezcoca.com).

*Moments... els que vulguis,
llocs només n'hi ha un*

aigomarina
INSTITUT DE BELLESA UNISEX

C/ d'Hug de Ribesaltes, 1 (cantonada amb Bonaire) · 07012 Palma · Tel.: 971 715 787
www.aigomarina.com

Madiop Diagne

Mediador intercultural i president de l'Associació Senegalesa de Mallorca

Fotografies de FACILECT

MADIOP DIAGNE VA NÉIXER A DAKAR (SENEGAL) L'ANY 1964. ÉS LLICENCIAT EN FILOLOGIA HISPÀNICA PER LA UNIVERSITAT PAUL VALÉRY. TAMBÉ VA FER UN ESTUDI SOBRE LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA. DES DE FA ANYS TREBALLA A MALLORCA, ON HA ESTAT MEDIADOR INTERCULTURAL I SINDICALISTA. FORMA PART DE LA COMISSIÓ INTERCULTURAL DE L'OBRA CULTURAL BALEAR. DURANT QUATRE ANYS HA ESTAT DINAMITZADOR D'UN SERVEI D'ORIENTACIÓ LABORAL ESPECÍFIC PER A IMMIGRANTS I MONITOR DURANT TRES ANYS DEL PROJECTE VIVIM PLEGATS DE LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA.

Quan vàreu arribar a Mallorca?

Vaig venir a Espanya a principi de l'any 1997. Vaig viure a Madrid durant cinc mesos, però no hi vaig trobar feina. Llavors vaig decidir venir a Mallorca. Em vaig dedicar a la venda ambulants dels pobles. Això va suposar el meu primer contacte amb la llengua catalana.

Com us vàreu animar a parlar-la?

L'any 1998 vaig començar una feina a les escoles dels pobles per explicar

la situació d'Àfrica i per parlar sobre racisme, tolerància i respecte entre totes les cultures. Llavors vaig veure la necessitat d'establir una relació cultural entre els mallorquins i els immigrants. Record que un dels moments més importants va ser quan vaig saludar en català, ja que vaig percebre que els alumnes m'escoltaven amb més interès. Això em va convèncer d'aprendre a parlar-lo. D'aquesta manera, vaig passar a ser un objecte

actiu i no passiu de la interculturalitat: no tan sols transmetia coneixements sinó que també en rebia.

Un fet important ha estat viure a s'Arenal. Alguns em miraven malament quan parlava en català; en canvi, d'altres m'animaven a continuar parlant-lo. Quan em vaig llicenciar en Filologia Hispànica tenia una idea clara del que varen fer el franquisme i el feixisme contra les cultures, les llengües i la dignitat de la gent. El

fet de ser un rebel em va implicar en la defensa de la llengua catalana.

Com valorau l'experiència de la interculturalitat en la vida quotidiana?

Em vaig integrar realment gràcies a l'escola. Vaig ser professor durant quatre anys al meu país i sempre m'ha agradat comunicar-me amb els alumnes. A Mallorca, vaig notar una

Defensar i promoure la llengua catalana era per a mi una altra

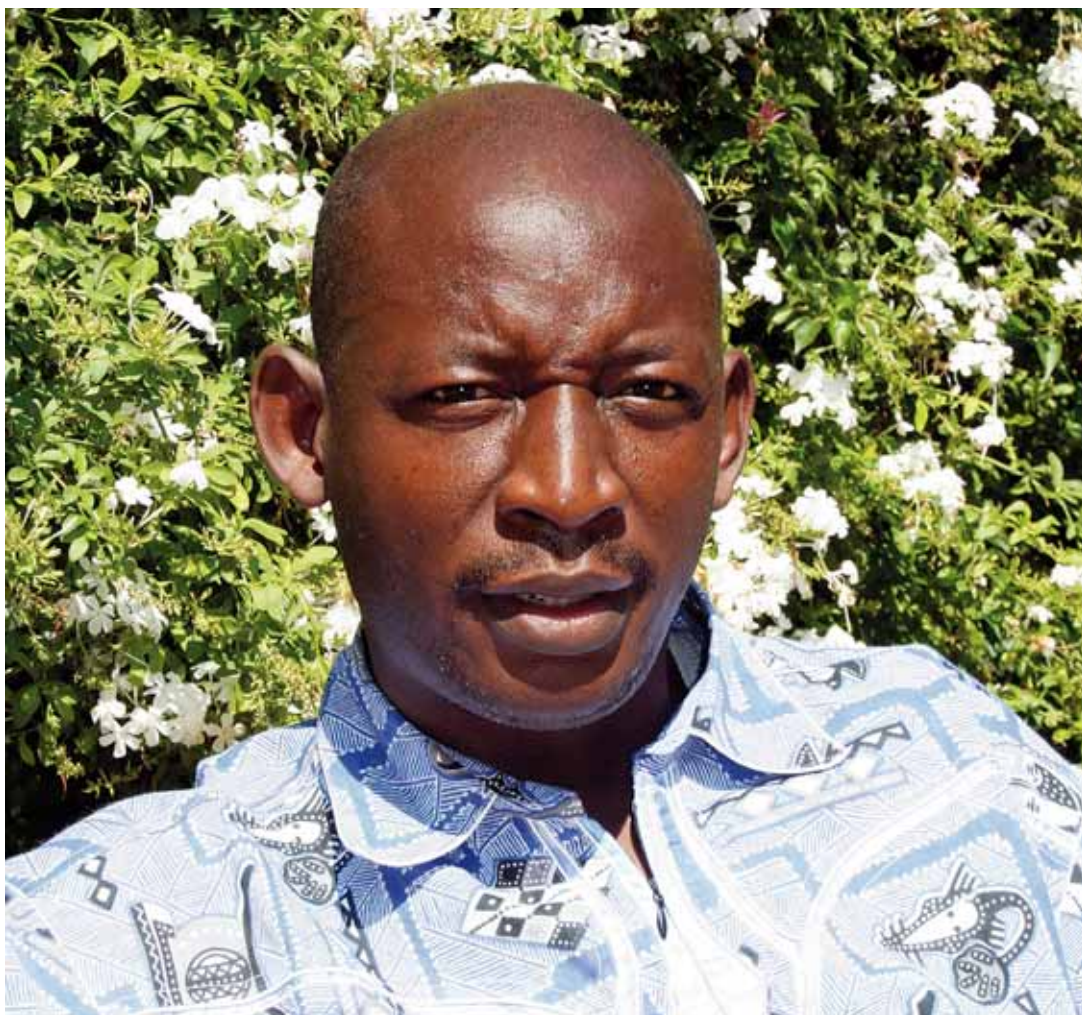
compenetració amb la gent quan deia dues paraules en català i vaig decidir aprofundir l'aprenentatge d'aquesta llengua. En tot cas, la llengua per a mi és una eina, no un fi. També es poden dir barbaritats en català. La llengua em va posar en contacte amb la realitat diversa de Mallorca: la gent, la gastronomia, la cultura i altres senyes d'identitat. Vaig compartir la inquietud dels mestres sobre la llengua i la cultura. Tot plegat m'ha permès parlar d'Àfrica i de la seva situació: la pobresa, la violència, la guerra, la infància...

També teniu una intensa trajectòria com a sindicalista.

L'any 2001 vaig entrar a la CGT, coincidint amb una campanya de tancament dels immigrants que demanaven papers. Des d'aquell moment he mantingut sempre el meu compromís sindical. Crec que el nostre objectiu com a societat ha de ser aconseguir la igualtat de drets i deures i la plena ciutadania per a tots els que viuen a Mallorca. Com a ciutadà, m'he implicat plenament en la problemàtica d'aquí, i el sindicat també ha fet una feina important a favor de la llengua catalana.

Convivència i integració són conceptes molt diferents?

No m'agrada la paraula integració perquè tothom sap què s'ha fet al llarg de la història quan s'ha intentat integrar. Sempre s'ha posat una gran base integradora per sobre d'una part petita que s'ha d'integrar. No m'agraden les imposicions d'integració des d'una visió europeïsta. Allò que jo reivindic és el respecte, la consideració, la convivència, els valors, la pau, la dignitat i la igualtat de drets i deures. Integració avui, quan en parla gent tant d'una banda com de l'altra, és hipocresia i demagogia.

A les escoles de poble vaig percebre que els alumnes m'escoltaven amb més interès quan saludava en català. Això em va convèncer d'aprendre a parlar-lo.

Com creis que seran les Illes Balears del futur?

Veig el futur en les meves filles, que viuen en perfecta harmonia amb la societat d'aquí i hi tenen amics. Encara se les veu com a estrangeres, però se senten mallorquines. Tenc un somni: que les meves filles participin en la construcció de la Mallorca del futur, que serà una societat justa, sense discriminacions, pacífica, en

què tothom podrà manifestar les seves potencialitats. En la nostra comunitat hi ha molts de recursos, però només tenen sentit si s'acompanyen d'un entorn que garanteixi, amb lleis i reglaments adients, el dinamisme de la societat. Per exemple, s'ha de lluitar contra la precarietat en totes les seves manifestacions. És una vergonya el que passa en els llocs de feina. I ningú

no en diu res. Quantes dones fan feina en un ambient hostil o de fustigació? Quants d'immigrants fan feina sense contracte i sense les mínimes condicions laborals? Quants de joves hi ha que tenen contractes escombraria? Al mateix temps, quants de cotxes oficials i càrrecs de confiança hi ha? Com veus, es pot parlar en català, però per defensar valors. Això és el que a mi m'importa.

manera d'oposar-me al colonialisme a Àfrica i a Amèrica llatina.

'Molcajete' mexicà

Fotografies i text de FACILECT

Molcajete és el nom que rep a Amèrica —en especial a Mèxic— un tipus de morter tallat en pedra volcànica que generalment es decora amb la figura del cap d'algun animal: bou, xot, porc o ocell. El seu origen es remunta a milers d'anys enrere.

Els antics asteques, grans coneixedors de la naturalesa, varen desenvolupar extensos coneixements astronòmics, botànics, medicinals, arquitectònics, agrícoles i també gastronòmics. D'aquests coneixements provenen el *molcajete* i molts altres instruments i receptes de cuina tradicional mexicana que han perviscut fins als nostres dies.

La importància del *molcajete* en la cultura mexicana antiga era tan gran que les dones indígenes no podien arribar al matrimoni si no demostraven que sabien usar aquest utensili correctament.

La durabilitat d'aquesta eina és sorprenent: és habitual que superi els cent anys de vida a les cuines familiars, passant de generació en generació, ja que és un objecte de gran utilitat i valor sentimental.

Per poder usar-lo com a morter, és necessari tractar-lo prèviament molent-hi algun cereal cru —arròs o blat de moro— i després rentant-lo. Aquesta operació es repeteix

Del forn al centre de la taula, el *molcajete* manté la temperatura i la cocció dels ingredients gràcies a les propietats tèrmiques de la pedra volcànica.

tantes vegades com és necessari fins que la pols que se n'obté és completament neta. D'aquesta manera, se segellen els porus de la pedra i s'evita que es desprengui arena a l'hora d'elaborar les preparacions.

A més de la seva funció original com a morter, actualment el *molcajete* s'utilitza també com a greixonera per preparar i presentar a la taula alguns plats cuinats al forn amb carn, verdura, salsa i formatge gratinat.

El *molcajete* es fa a partir d'una sola peça de pedra que es talla en aquesta característica forma còncava i que s'assenta sobre tres potes curtes.

De la mateixa pedra, se'n fabrica una maça (anomenada *tejolote* o *temachín*) que serveix per esclafar, moldre i mesclar les diferents espècies o ingredients de les preparacions culinàries.

Fires de tardor

MALLORCA

NOVEMBRE:

Fins a l'1	Palma	FIRA DE LES FLORS (flors i plantes)
1	Inca	SEGONA FIRA (agrícola, ramadera i artesanal)
7 i 8	Marratxí (Sa Cabaneta)	XIV FIRA DE TARDOR (agrícola, ramadera, artesanal i industrial)
8	Inca	TERCERA FIRA (agrícola, ramadera i artesanal)
11-15	Palma	NUPCIAL (XVI Fira de Serveis de Noces)
13-16	Pollença	XXVI FIRA D'ARTESANIA (artesanal, industrial i altres)
15	Muro	FIRA DE TARDOR "SA CARABASSA" (artesanal, alimentària i altres)
19	Inca	DIJOURS BO (ramadera, artesanal, industrial i agroalimentària)
19-22	Palma	100 % OCASIÓ (venda de cotxes d'ocasió)
19-22	Palma	EL RASTRILLO NUEVO FUTURO (benèfic)
21 i 22	Caimari (Selva)	FIRA DE S'OLIVA (artesanal, agrícola i ramadera)
27 i 28	Sóller	FIRA DE L'OLI DEL GERRET (agrícola i industrial)
28	Santa Maria	FESTA DEL VI NOVELL (vinaters locals)
28 i 29	Sa Pobla	FIRA DE TARDOR (agrícola, ramadera i artesanal)
28/11 - 6/1	Palma	FIRA DE NADAL I DELS REIS (a la plaça Major, a la rambla dels Ducs de Palma i a la plaça d'Espanya)
29	Llubi	FIRA DE SA MEL (productes relacionats amb la mel i empreses locals)
29	Mancor de la Vall	FIRA DE L'ESCLATA-SANG I DE LA MUNTANYA (agrícola, ramadera, artesanal i cultural)

DESEMBRE:

1	Llubi	FIRA TRADICIONAL (agrícola, ramadera, industrial i artesanal)
4-8	Palma	BALEART (XXIV Fira d'Artesania de les Illes Balears)
6	Montuiri	FIRA DE LA PERDIU (agrícola, ramadera, artesanal i industrial)
13	Sineu	FIRA DE LES MATANCES (agrícola, artesanal i ramadera)
19 i 20	Son Servera	FIRA DE NADAL A SON SERVERA

MENORCA

NOVEMBRE:

14 i 15	Ciutadella	VI FIRA DE L'AUTOMÒBIL D'OCASIÓ

DESEMBRE:

5-8	Ciutadella	VI FIRA DE NADAL
6 i 7	Es Castell	FIRA DE NADAL
6 i 7	Maó	FIRA DE NADAL
12 i 13	Ferrieres	VII FIRA DE NADAL
18/12 - 7/1	Maó	PISTA DE GEL (pista de patinatge)
26/12 - 5/1	Es Mercadal	PISTA D'ADVENTURES

EIVISSA

NOVEMBRE:

Fins al 2	Eivissa	XIX FIRA DE MOSTRES D'EIVISSA I FORMENTERA (fira multisectorial)
8	Eivissa	VIII CAMPIONAT DE CAÇA AMB CA EIVISSENC
28 i 29	Eivissa	VII FIRA DEL CAMP - MÓN RURAL

DESEMBRE:

27/12 - 6/1	Eivissa	DIVERESPAI (esdeveniment lúdic, educatiu i social per als més joves)

L'Índia, viatge interior

Text i fotografies de Francisco Garví

L'ÍNDIA ÉS EL SEGON PAÍS MÉS POBLAT DEL MÓN I EL SETÈ EN EXTENSIO TERRITORIAL. UN PAÍS APASSIONANT I COMPLEX ON EL VIATGER POT CONVERTIR EN UNA AVENTURA EL FET DE DESCOBRIR ELS ATRACTIUS I LES REALITATS QUE OFEREIX.

KERALA ÉS UN ESTAT QUE OCUPA UNA FRANJA ESTRETA DE LA COSTA SUD-OEST DE L'ÍNDIA; LA CAPITAL ÉS TRIVANDRUM. ELS SEUS IDIOMES OFICIALS SÓN EL MALABAR I EL TAMIL, JUNTAMENT AMB UN ANGLÈS ESQUITXAT DE PARAULES AUTÒCTONES. TÉ 32 MILIONS D'HABITANTS, I ÉS UNA DE LES POBLACIONS MÉS ALFABETITZADES DEL PAÍS. HI CONVIUEN HINDUISTES, CRISTIANS I, EN MENYS QUANTITAT, ISLÀMICS. ÉS UNA DESTINACIÓ MOLT SINGULAR PERQUÈ TÉ PLATGES DE GRAN BELLESA I EXTENSIO, ESTACIONS DE MUNTANYA I RESERVES DE VIDA SALVATGE, I TAMBÉ ALGUNS EDIFICIS SINGULARS, COM EL PALAU DE PADMANABHAPURAM.

FRANCISCO GARVÍ ÉS UN JOVE FOTÒGRAF MALLORQUÍ QUE FA TRES ANYS VA DECIDIR VIATJAR A L'ÍNDIA. DURANT EL MES QUE HI VA ESTAR, VA FER UN EXTENS REPORTATGE FOTOGRÀFIC. EN AQUESTES PÀGINES ENS EXPLICA LES SEVES VIVÈNCIES EN PRIMERA PERSONA.

Més enllà de les dades que podem trobar en qualsevol enciclopèdia, el que més crida l'atenció al viatger occidental en arribar a l'Índia són els colors, les olors, el trull i la circulació caòtica a cops de botzina, sistema que ells anomenen «pi-pi» i en què la preferència de pas la té sempre el vehicle més gran, al marge de qualsevol senyal viari. Per damunt de tot, la

gent és amable, respectuosa i, malgrat la precarietat que l'envolta, feliç.

L'objectiu d'aquest viatge era fotografiar persones fent les seves feines quotidianes en llogarets i pobles recòndits, que al final varen resultar ser el somni de qualsevol fotògraf. En demanar a un

SI ANAU DE VIATGE A L'ÍNDIA PER PRIMERA VEGADA, TENIU EN COMPTE QUE:

El sentit de circulació habitual és l'anglès, és a dir, circulen pel carril esquerre. Ben pensat, la circulació és tan caòtica que val més mirar pertot arreu.

El te a l'Índia és deliciós, però no s'ha de beure en qualsevol lloc. Anau alerta amb els quiosquets de carretera, en què les condicions higièniques són molt deficientes.

Abans de muntar en un *rickshaw* (vehicle lleuger arrossegat per una bicicleta o una moto), cal que en negociu el preu amb el conductor; si no, correu el risc de pagar-ne un preu abusiu.

Els indis assenteixen fent com un vuit tombat o símbol de l'infinit. Això pot ser motiu de confusions. Us pot semblar que diuen que no o que dubten quan, en realitat, diuen que sí.

En general, allò més recomanable és conservar l'humor i mantenir la calma en situacions conflictives, negociacions, etc.

personatge que posàs per poder-lo retratar, se me n'oferia un altre fent-se l'ofès perquè no li ho havia demanat primer.

Imaginau-me a mi, en aquelles platges de llargària infinita, plenes de barraques de pescadors construïdes amb fulles de palmell..., semblava el flautista d'Hamelín amb una fila llarga d'infants darrere meu rient i cridant-me «blanc, blanc!», assenyalant-me possibles instantànies i demanant-me una foto a canvi de la seva ajuda, meravellats de poder-la veure a l'instant a la pantalla de la càmera.

Em vénen a la memòria moltes anècdotes, però potser la que sempre recordaré amb un somriure és la del senyor que tenia una botiga on venia de tot, però no hi tenia gairebé res. Jo acostumava a fer-li encàrrecs «especials», com ara pasta de dents o algun refresc molt concret, i ell em citava per a l'endemà a una hora determinada per entregar-me els productes. Arribat el moment d'anar a retirar la meva comanda, el botiguer m'esperava sempre amb la botiga plena de gent, veïns o familiars, que havia convocat només per «mostrar-me» i presumir de client vip europeu.

És molt difícil explicar en poques línies tot el que es pot veure als mercats, on els corbs són els encarregats de dur a terme les tasques de neteja. Moltes altres experiències sorprenen qualsevol turista occidental, com veure netejar un elefant a la porta de casa, com si es tractàs d'un cotxe; o la venda ambulat d'ulleres graduades: el client se les emprova i tria aquelles amb les quals hi veu millor.

En poques paraules, Kerala no és una experiència per contar, s'ha de viure.

www.franciscogarvi.com

El camí cap al benestar

Vicenç Andreu
Quiromassatgista

Més enllà de la relaxació corporal, el massatge pot ajudar-nos a recuperar l'equilibri personal en circumstàncies desfavorables.

Fruit d'anys d'estudi i de pràctica professional, el massatge *ch'an* és una porta oberta a les veritables causes de l'estrès, l'ansietat i la tensió acumulada, i ens permet acostar-nos al benestar integral de la persona.

Descobreix-lo!

Tel.: 610 298 171
www.vicenteandreu.com

MASSATGES GENERALS I ESPECÍFICS: CORPORAL · ESPORTIU · LIMFÀTIC · REVITALITZADOR · REFERMANT · ESTIVAL · ORIENTAL

Pares, vull ser artista

Text de FACILECT | Fotografies de l'ESADIB

L'Escola Superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears (ESADIB) imparteix, des del curs 2006-07, els ensenyaments per obtenir el títol de grau superior d'art dramàtic en l'especialitat d'interpretació, opció textual. El curs 2007-08 inicià una nova oferta formativa amb el postgrau en gestió escènica.

Les possibilitats professionals en l'àmbit de la interpretació, a la nostra comunitat, han augmentat molt en els darrers anys, fet que la converteix en una professió de futur.

El Govern de les Illes Balears va crear l'Escola Superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears i la Fundació per a l'ESADIB amb la intenció de consolidar un centre de qualitat en la formació de professionals de l'art dramàtic connectat tant amb el seu entorn immediat com amb la resta del món.

Els estudis superiors d'art dramàtic, equivalents al títol universitari de llicenciat o el títol de grau equivalent, tenen una durada de quatre cursos.

Els aspirants a cursar aquests estudis han de tenir el títol de batxillerat o han d'haver superat la prova d'accés a la universitat per a majors de 25 anys. Després han de passar unes proves específiques d'interpretació, moviment, veu, dicció i coneixements teòrics, que es convoquen anualment. Els majors de 19 anys sense títols acadèmics també hi poden accedir si superen unes proves específiques.

La Fundació per a l'Escola Superior d'Art Dramàtic ofereix, juntament amb el Consell de Menorca i el Consell d'Eivissa, beques als estudiants d'aquestes illes per facilitar-los l'accés a l'ESADIB.

A més dels estudis superiors, l'ESADIB ofereix un programa de cursos i tallers de formació contínua dirigits als professionals de les arts escèniques i d'altres de formació permanent dirigits a qualsevol persona interessada en l'art dramàtic.

A més de l'activitat lectiva, l'escola ofereix un seguit d'activitats per completar la formació dels estudiants: presentacions, tallers i cursos d'estiu.

Al llarg dels quatre cursos, els alumnes mostren al públic la feina feta a classe d'interpretació i els treballs de creació pròpia, en què posen en pràctica els coneixements adquirits en les diverses assignatures.

En els darrers cursos l'assignatura d'interpretació s'organitza en tallers de creació i tallers textuais, en què els estudiants són els protagonistes del procés de creació de l'espectacle i mostren davant el públic aquests tallers.

PROGRAMA DE PORTES OBERTES

L'ESADIB ofereix un programa de visites als centres educatius i unes jornades de portes obertes per donar a conèixer l'escola.

Si en voleu més informació, telefonau al 971 713 628 o consultau-ne el web.

www.esadib.com

La seu de l'escola es troba al carrer del Morer, devora la plaça de Josep M. Quadrado, al bell mig del nucli antic de Palma, en un edifici de tres plantes que té les millors condicions per a la funció a la qual s'ha destinat.

Grip

A

Una pandèmia és una malaltia que s'estén a molts de països. En el cas de la grip A, és una malaltia provocada per un nou virus; per aquest motiu, quasi totes les persones estan en risc d'infectar-se. Tanmateix, aquesta malaltia és comparable a la grip que es presenta cada any a la tardor i a l'hivern.

Aquesta nova variant de la grip —tècnicament anomenada grip A/H1N1— afecta l'ésser humà i es tracta bàsicament de la mateixa que es presenta a la tardor i a l'hivern i que habitualment anomenam estacional. La Conselleria de Salut i Consum fa un seguiment de l'evolució de la nova grip A/H1N1 i manté activats tots els protocols i mecanismes de vigilància i prevenció.

Cal destacar que és normal que n'apareguin nous casos, i hi pot haver, com passa amb la grip cada any, casos de més gravetat. Per això, és important tenir en compte els mecanismes de transmissió, prevenció i tractament, els quals us resumim a continuació.

Com es transmet?

La forma de transmissió entre éssers humans és similar a la de la grip estacional: per l'aire, principalment, quan una persona amb grip tus o esternuda. Algunes vegades, la grip es pot contagiar pel contacte amb mans contaminades o algun objecte personal recentment contaminat.

Quins són els símptomes i el tractament?

Els símptomes són semblants als de la grip estacional: febre d'inici agut, tos, esternuts i malestar general. Altres símptomes són falta de gana i diarrea.

Si sospitau que teniu la grip, anau al vostre centre de salut. Si es tracta d'un cas lleu, cal que quedeu a casa i seguiu les mesures d'higiene bàsiques, com en una grip estacional.

Els metges han de decidir, d'acord amb la simptomatologia, la necessitat d'hospitalitzar el malalt i fer un altre tractament.

Recomanacions per evitar-ne el contagi

Les mesures que indicam són les habituals per prevenir la grip que es presenta cada any.

- Cobrir-se el nas i la boca amb un mocador en tossir o esternudar, tirar el mocador usat als fems i rentar-se les mans.
- Rentar-se les mans amb freqüència amb aigua i sabó durant 15-20 segons.
- Evitar tocar-se els ulls, el nas i la boca.
- La població en general no ha de fer ús de mascaretes, excepte en casos concrets indicats per les autoritats sanitàries.

Si sospitau que teniu la grip, podeu telefonar al número gratuït d'informació 900 300 061.

portalsalut.caib.es

Refranys de tardor

En temps de fred, val més una gorra que un barret.

Tardor i hivern, per al vell temps d'infern.

Pluja de tardor, fa bona saó.

Flors per la tardor, fan el bo i millor.

Malalties tardorals, llargues i mortals.

Si a l'octubre plou, l'esclata-sang es mou.

El bolet i el moixernó, de l'octubre és el millor.

Any de pluges, fora bruixes.

Boires pel xaloc, prepara llenya per al foc.

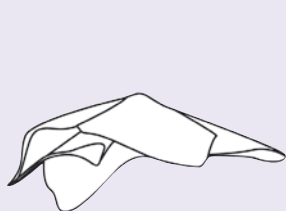
La tramuntana no és bona ni sana.

Qui no té seny, no té fred.

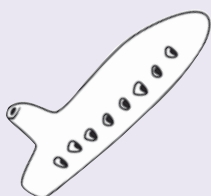
JOC LUDICOLINGÜÍSTIC

Sopa de lletres

Trobau i encerclau les paraules que corresponen als sis dibuixos següents. Us donam una ajuda amb cada dibuix.

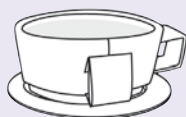
N'hi ha de paper i de tela. Són molt útils si estau constipats.

Parenta llunyana del siurell amb més qualitats musicals.

És l'au marina més estesa a les illes Balears.

Infusió molt presa a l'Índia.

Aparell de cuina per moldre, mesclar i esclafar.

Representació artística damunt un escenari.

C	G	E	Ç	D	T	A	C	I	L	F	O
X	A	B	E	A	E	H	U	N	M	I	L
E	V	J	X	M	A	X	H	L	O	A	Ç
Q	I	I	A	O	T	V	N	F	C	S	L
A	N	Y	I	U	R	I	E	D	A	U	E
U	A	H	G	A	E	R	R	A	D	N	O
C	S	E	G	M	G	X	E	Ç	O	A	R
M	O	R	T	E	R	A	Ç	I	R	F	O
B	I	E	R	F	D	N	G	N	A	Z	S
R	T	E	D	O	C	A	R	I	N	A	X
I	A	G	A	I	Q	Ç	E	S	C	U	F

Solució: mocador, gavina, ocarina, gavineta, morter, teatre.

BATXA
RESTAURANT MEXICÀ

Una trobada amb la cultura gastronòmica del Mèxic antic
La nostra qualitat no és casualitat

MENÚ DIARI A TRIAR DE LA CARTA   SOPARS D'EMPRESA   CUINA OBERTA TOT EL DIA   LA MAJOR VARIETAT DE TEQUILES

Carrer de l'Emperadriu Eugènia · 07010 Palma (Mallorca) · Centre Cultural S'Escorxador · Tel.: 971 750 421 · www.batxamexico.es